

Lovforslag nr. L 15. Fremsat den 2. oktober 1996 af arbejdsministeren (Jytte Andersen)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om mægling i arbejdsstridigheder (Afstemnings- og sammenkædningsreglerne)

§ 1

I lov om mægling i arbejdsstridigheder, jf. lov-
bekendtgørelse nr. 559 af 21. december 1971,
foretages følgende ændringer:

1. § 11, stk. 1, 2. pkt. ophæves, og i stedet ind-
sættes:

»Til forkastelse af et mæglingsforslag ved
urafstemning på arbejderside kræves, at et fler-
tal af de i afstemningen deltagende har stemt
imod forslaget. Hvis mindre end 40 pct. af de
stemmeberettigede har deltaget i afstemningen
kræves tillige, at mindst 25 pct. af de stemme-
berettigede har stemt imod forslaget.«

2. I § 12 indsættes efter stk. 2 som nyt stk.:

»Stk. 3. Et mæglingsforslag kan kun sam-
menkædes med andre mæglingsforslag, så-
fremt forhandlingsmulighederne på det pågæl-

dende område må anses for udtømte. Forligs-
manden afgør, om denne betingelse er op-
fyldt.«

Stk. 3-7 bliver herefter stk. 4-8.

3. § 12, stk. 7, der bliver til stk. 8, affattes såle-
des:

»Stk. 8. De stillede forslag skal betragtes
som vedtaget på arbejdsgiverside, såfremt der
som helhed foreligger et flertal for vedtagelsen.
På arbejderside betragtes forslaget som ikke
vedtaget, såfremt et flertal af de i afstemningen
deltagende har stemt imod forslaget og, hvis
mindre end 40 pct. af de stemmeberettigede
har deltaget i afstemningen, tillige mindst 25
pct. af de stemmeberettigede har stemt imod
forslaget.

§ 2

Loven træder i kraft den 1. december 1996.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Der blev i folketingssamlingen 1994-1995 stillet forslag om henholdsvis ophævelse eller ændring af § 11-12 i lov om mægling i arbejdsstridigheder. Forslagene blev stillet af henholdsvis Socialistisk Folkeparti (L 40) og Enhedslisten (L 56). Forslagene blev ikke vedtaget, men regeringen tilkendegav i forbindelse med behandlingen af lovforslagene, at man vil overveje at give arbejdsmarkedets parter mulighed for at komme med et fælles udspil til ændring af loven.

Dansk Journalistforbund indgav i 1993 en klage til Den Internationale Arbejdsorganisation, ILO, hvor man nedlagde påstand om, at Statens Forligsmand havde handlet i strid med ILO's konventioner, særligt ILO konvention nr. 87 om foreningsfrihed og beskyttelse af retten til at organisere sig, og konvention nr. 98 om retten til at føre kollektive forhandlinger. Baggrunden for klagen var, at Statens Forligsmand den 27. marts 1993 fremsatte mæglingsforslag til fornyelse af overenskomsterne på DA/LO-området. Forslaget modtog også en fornyelse af blandt andet overenskomster mellem Danske Dagblades Forenings Forhandlingsorganisation, Ritzaus Bureau og Den Liberale Presse på den ene side og Dansk Journalistforbund på den anden side. Journalistforbundets klage er blevet behandlet i ILO's fagforeningsfrihedskomite, der i marts 1994 udtalte, at: »visse aspekter i den danske lovgivning og praksis ikke er helt i overensstemmelse med princippet om ret til frie forhandlinger af kollektive overenskomster med hensyn til arbejdsvilkår og arbejdsbetingelser gennem kollektive overenskomster, som fastsat i art. 4 i konvention nr. 98« (Case no 1725). Danmark ratificerede konvention nr. 98 i 1955.

På baggrund af et fælles forslag fra LO og DA fremsætter regeringen derfor dette forslag.

Forslaget ændrer den hidtil gældende lov ved at fjerne kravet om et kvalificeret flertal på 35% af de stemmeberettigede til forkastelse af et mæglingsforslag på arbejdstagerside, hvis stemmeprocenten er 40% eller derover og nedsætte kravet til 25%, hvis stemmeprocenten er under 40.

Derudover indsættes en bestemmelse, der skal sikre, at der ikke sker sammenkædning af mæglingsforslag, førend forhandlingsmulighederne er udtømte.

Loven træder i kraft den 1. december 1996. Lovens ikrafttrædelsesdato er fastsat under hensyntagen til de forestående overenskomstforhandlinger i foråret 1997.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslaget skønnes ikke at have økonomiske eller administrative konsekvenser.

Miljømæssige konsekvenser

Forslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

Forholdet til EU-retten

Forslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

Bemærkninger til forslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

For at tilskynde til en højere stemmedeltagelse forslås det, at den nugældende »35% regel« i § 11, hvorefter det til forkastelse af mæglingsforslag kræves, at et flertal og mindst 35% af de stemmeberettigede har stemt imod forslaget, afskaffes i de situationer, hvor stemmeprocenten er over 40%. Ved en aktiv stemmedeltagelse blandt de stemmeberettigede indføres herved en højere grad af indflydelse på spørgsmålet om deltagelse eller forkastelse af et mæglingsforslag, end det hidtil har været tilfældet, idet det fx ved en stemmedeltagelse på 40% for fremtiden vil være tilstrækkeligt, at godt 20% af de stemmeberettigede har stemt imod. I de tilfælde, hvor kun en mindre del af de stemmeberettigede, nemlig mindre end 40%, har deltaget i afstemningen, foreslås dog alene en lempelse og ikke en fuldstændig afskaffelse af kravet om kvalificeret flertal, idet de 35% nedsættes til 25%.

Til nr. 2

ILO har i sin seneste udtalelse over den danske mæglingslov givet udtryk for, at visse aspekter af loven og praksis ikke er fuldstændig i overensstemmelse med princippet om retten til frie kollektive forhandlinger. ILO opfordrede derfor regeringen og parterne til at genoverveje sagen.

Med henblik på så vidt muligt at imødekomme de af ILO fremførte betænkeligheder foreslås det, at det for fremtiden er en udtrykkelig betingelse for sammenkædning, at forhandlingsmulighederne på det pågældende område efter forligsmandens opfattelse er udtømte.

LO og DA har i denne sammenhæng bl.a. givet udtryk for følgende:

»Dansk Arbejdsgiverforening og Landsorganisationen i Danmark er enige om, at forligsmandsloven er et nødvendigt og hensigtsmæssigt hjælpemiddel i forbindelse med fornyelse af de kollektive overenskomster på det danske arbejdsmarked. Forligsmandsloven er således en del af grundlaget for den danske aftalemodel.

Der er enighed om, at det forhold, at arbejdstagere og arbejdsgivere ved aftale kan forny de kollektive overenskomster - eventuelt ved Forligsinstitutionens bistand - er en væsentlig årsag til, at der hersker rolige og stabile tilstande på det danske arbejdsmarked. Hertil bidrager endvidere, at uvildige mæglere på grundlag af forligsmandslovens regler kan medvirke til at afslutte overenskomstforhandlingerne.

Hovedorganisationerne har særligt drøftet lovens mulighed for at sammenkæde mæglingsforslag. Hovedorganisationerne er enige om at præcisere, at overenskomstområder ikke medtages i en eventuel sammenkædning af mæglingsforslag, medmindre parternes forhandlingsmuligheder - herunder mulighederne for forligsmandens bistand - er udtømte.

Det skal herved på områder, hvor der er specielle teknologiske, uddannelses- eller miljømæssige problemer, tillægges særlig vægt, om disse har været forhandlet mellem parterne. I den forbindelse ønsker parterne endvidere at fremhæve den gældende praksis, hvorefter overenskomstområder forud for en eventuel sammenkædning har adgang til at drøfte dette spørgsmål med forligsmanden. I den forbindelse betragter parterne det - i overensstemmelse med gældende praksis - som en forudsætning, at et mæglingsforslag først fremsættes, når det er konstateret, at hovedorganisationerne ikke udtrykkeligt har modsat sig dette.«

Efter regeringens opfattelse er sammenkædningsreglen således et nødvendigt element i det danske arbejdsretlige system bl.a. på grund af den danske organisationsstruktur, der er karakteriseret ved, at vi ofte ikke som i andre lande har en organisation på hver arbejdsplads (industriforbund). Det er regeringens vurdering, at forslaget på den ene side tilgoder de særlige forhold på det danske arbejdsmarked, og på den anden side imødekommer ILO's betænkeligheder, fordi kravet om, at forhandlingsmulighederne også reelt skal være udtømte, understreger retten til forhandlinger.

Forslaget om at afskaffe respektivt lempe kravet til kvalificeret flertal trækker i øvrigt i samme retning, idet det nu alt andet lige bliver nemmere at forkaste et mæglingsforslag, herunder et sammenkædet mæglingsforslag, som man er part i.

Til nr. 3

Ændringen er en konsekvensrettelse som følge af ændringen af mæglingslovens § 11, stk. 2, jf. bemærkningerne til nr. 1.

Forslaget tilsigter i øvrigt ikke at ændre på gældende praksis og fremsættelse af mæglingsforslag.

F. t. l. vedr. mægling i arbejdsstridigheder

Skriftlig fremsættelse (2. oktober 1996)

Arbejdsministeren (Jytte Andersen):

Jeg tillader mig hermed at fremsætte for Folketinget:

Forslag til lov om ændring af lov om mægling i arbejdsstridigheder. (Afstemnings- og sammenkædningsreglerne).

(Lovforslag nr. L 15).

Forslaget er udarbejdet på baggrund af et fælles forslag fra LO og DA.

Forslaget indeholder en ændring af den hidtil gældende afstemningsregel ved at fjerne kravet om kvalificeret flertal på 35 % af de stemmeberettigede til forkastelse af et mæglingsforslag på arbejderstagerside, hvis stemmeprocenten er over 40 %, og ved at nedsætte kravet om kvalificeret flertal fra 35 % til 25 %, hvis stemmeprocenten er under 40 %.

Derudover foreslås det vedrørende den såkaldte sammenkædningsregel, at der ikke kan ske sammenkædning af mæglingsforslag, førend forhandlingsmulighederne er udtømte. Denne ændring tilsigter så vidt muligt at imødekomme ILO's kritik af, at »visse aspekter i den danske lovgivning og praksis ikke er helt i overensstemmelse med princippet om frie forhandlinger af kollektive overenskomster«.

Under hensyntagen til de forestående overenskomstforhandlinger i foråret 1997 tilsigtes det, at lovforslaget kan træde i kraft den 1. december 1996.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget og de ledsagende bemærkninger, skal jeg anbefale lovforslaget til Tingets velvillige behandling.